

Trees van der Schoot voor het al jaren leegstaande Yageo-complex in Roermond, waarvoor ze als specialist ruimtelijke ordening volop ideeën heeft.

© PETER SCHOLS

INTERVIEW TREES VAN DER SCHOOT

Taaie kost, met humor gebracht

Haar boeken over de Omgevingswet zijn bestsellers in hun genre. De Roermondse Trees van der Schoot bezit het vermogen taaie kost simpel en met humor te brengen. Ze wordt in heel het land gevraagd voor voorlichting over de nieuwe wet.

DOOR GERTIE DRIESSEN

Trees van der Schoot is een atypische jurist. Vindt ze zelf trouwens ook. In tegenstelling tot haar beroepsgroep, is de Roermondse - gespecialiseerd in ruimtelijke ordening - wars van overbodige regeltjes en praat ze niet in moeilijk jargon. Laat Trees over de Omgevingswet vertellen en je snapt het niet alleen; je ligt bij tijd en wijle ook nog in een deuk. Al is het maar om de beeldspraak die ze gebruikt. Tja, ik kan zo de buutteton in”, grinnikt ze droogjes.

'Knap ingewikkeld'

Niet vreemd dat de Roermondse van Limburg tot Groningen wordt gevraagd om aan ambtenaren, colleges, raadsleden en allerlei instanties tekst en uitleg te komen geven. Over de Omgevingswet dus. Een nieuwe wet die nogal wat impact gaat hebben voor iedereen. Invoering per 1 januari is al uitgesteld tot nader order. Een goede zaak volgens Van der Schoot, want veel gemeenten zijn er nog lang niet klaar voor. Laat staan dat ze hun burgers hebben geïnformeerd.

De Omgevingswet mag dan bedoeld zijn als vereenvoudiging omdat hij veel wetten en regels vervangt, het blijft volgens Van der Schoot „knap ingewikkeld”. „Daarom stem ik mijn presentaties af op het gezelschap. Wie heb ik voor me? Wat moeten ze weten?” Voor dit verhaal focussen we op de burger; wat gaat er voor hem allemaal veranderen? Belangrijkste wijziging: de burger wordt meer betrokken bij en verantwoordelijk voor zijn leefomgeving. Hij mag meedenken bij alle besluiten. Allereerst is dat de omgevingsvisie, de stip op de horizon die elke gemeente als eerste moet zetten. Waar willen we naartoe? Welke waarden vinden wij belangrijk? De concrete uitwerking komt in programma's en de regels (onder meer waar vergunningen voor nodig zijn) worden vervat in een omgevingsplan. Klinkt abstract, maar hoeft het volgens Van der Schoot niet te zijn. Tenminste, als je als gemeente de juiste vertaling weet te maken naar je inwoners.

Als voorbeeld noemt ze de gemeente Hoeksche Waard. Die heeft haar stip op de horizon - „het woord visie moet je al vermijden” - vervat in 'de Hoeksche Waarden'. De burgers die meedachten werden 'de Waardmakers' en de concrete programma's zijn neergelegd in 'Hoeksche Werken'. Dat alles niet in metersdikke dossiers, maar in behapbare brokjes en vooral leesbare taal op de website. „Je klikt een paar keer en je weet alles wat je weten moet”, zegt Van der Schoot die de Zuid-Hollandse gemeente prijst voor haar „meest gebruikersvriendelijke omgevingsvisie”.

Schadeclaims

Zo'n heldere visie is ook handig voor projectontwikkelaars, want die moeten straks burgers in een vroeg stadium bij hun plannen betrekken. Althans, doen ze dat niet, dan hebben ze dikke kans dat de gemeente niet meewerkt of dat ze bij de rechter worden teruggefloten. „Als een ontwikkelaar slim is, verdiept hij zich eerst in zo'n gemeentelijke visie”, zegt Van der Schoot. „Dan kan hij zorgen dat zijn plannen daarin passen. Want als het goed is, is dat ook wat de inwoners willen.” Omdat burgers mee mogen praten, worden de mogelijkheden voor planschadeclaims straks fors terugschroefd.

Ter illustratie van de intentie van de nieuwe wet geeft Van der Schoot een concreet voorbeeld aan de hand van de ontwikkeling van het laatste stukje Roerdelta in Roermond. „Allereerst kijk je wat de waarde van die omgeving is. Dan kom je in dit geval uit bij water, groen, recreëren. Dan kijk je wat qua inrichting past. Als dat onder meer woningbouw is, ga je niet bij voorbaat 400 woningen inplannen, zoals nu gebeurt. Of 800 parkeerplaatsen. En je gaat al helemaal geen burgers mee laten praten alsof alles nog open ligt. Dat schep je verkeerde verwachtingen.”

„Roermond wil in Roerdelta alles, zoals we in Nederland altijd alles willen”, vindt Van der Schoot. „Je moet ook prioriteiten stellen. Dan is het handig om als gemeente een leidmotief te kiezen. Net zoals in de muziek. Neem Utrecht. Daar hebben ze gezondheid als leidmotief voor hun omgevingsvisie. Daarom willen ze minder auto's en hanteren ze als parkeernorm één auto per te bouwen woning. Ze brengen de grachten terug en meer groen. Dat is keuzes durven maken.”

Ander belangrijk aspect voor de burger: de nieuwe wet moet maatwerk leveren en laat veel meer over aan gemeenten. Een soort decentralisatie net als bij de Wet maatschappelijke ondersteuning. „Als iemand straks op een verjaardag roept ‘daar hoef je geen vergunning voor te hebben’, kan dat in jouw gemeente heel anders zijn”, verduidelijkt van der Schoot.

Sjokken

De Roermondse, die zich al vanaf 2014 in de Omgevingswet heeft verdiept, is enthousiast over de filosofie erachter, maar heeft zo haar twijfels of de wet wordt toegepast zoals hij bedoeld is. Daarom trekt ze met bevlogenheid door het land om de geest achter de Omgevingswet uit te leggen. Daarin slaagt ze ondanks de taaie kost wonderwel. „Ik zie raadsleden vaak aan komen sjokken. Zo van ‘o jee, het gaat over de Omgevingswet en dan komt er ook nog een jurist’. Dan sta ik daar met mijn presentatie met simpele plaatjes en dan zie ik ze opveren. Ik heb overal blijde gezichten.”